

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

15 травня 2017 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 73/ВС-17

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

Головуючого - Тітова Ю.Г.,

членів Комісії: Заріцької А.О., Щотки С.О.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата Данилової Мальвіни Володимирівни на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у межах процедури конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 07 листопада 2016 року,

встановила:

Відповідно до статей 79, 81 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) рішенням Комісії від 07 листопада 2016 року № 145/зп-Іб оголошено конкурс на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Данилова М.В. 02 грудня 2016 року звернулася до Комісії із заявою про проведення стосовно неї кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду за спеціальною процедурою призначення і рішенням Комісії від 13 грудня 2016 року була допущена до участі у цьому конкурсі.

Комісією 11 січня 2017 року призначено кваліфікаційне оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду та 08 лютого 2017 року прийнято рішення про допуск Данилової М.В. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду.

Відповідно до Умов проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду Данилова М.В. проходила кваліфікаційне оцінювання як суддя.

У статті 10 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада 1985 року № 40/32 та від 13 грудня 1985 року № 40/146, визначено, що особи, відібрані для судових

посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору кваліфікацію в галузі права.

Ці основоположні принципи формування суддівського корпусу імplementовані у новітнє національне законодавство, що визначає основними складовими авторитету судової влади та довіри до суду доброчесність і компетентність судді.

Зважаючи на ці настанови, під час кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду Комісія виходить з того, що кандидати на посаду судді найвищого суду у системі судоустрою мають відповідати найвищим стандартам за критеріями компетентності та професійної етики за відсутності будь-яких обґрунтованих сумнівів у їх доброчесності, що можуть негативно вплинути на суспільну довіру до новоствореного Верховного Суду.

Згідно з положеннями статті 83 Закону кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо), професійна етика, доброчесність.

На виконання вимог Закону рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-І6 затверджено Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення (далі - Положення).

У пунктах 1, 2 глави 6 розділу II Положення передбачено, що встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання. Показники відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання досліджуються окремо один від одного та у сукупності.

Згідно зі статтею 85 Закону кваліфікаційне оцінювання включає такі етапи: 1) складення іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди.

У першому етапі кваліфікаційного оцінювання за загальним результатом іспиту Данилова М.В. отримала 174,5 бала та була допущена рішенням Комісії від 29 березня 2017 року до другого етапу кваліфікаційного оцінювання - співбесіди.

На другому етапі кваліфікаційного оцінювання, заслухавши доповідь члена Комісії Заріцької А.О., пояснення кандидата на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Данилової М.В., уповноваженого представника Громадської ради доброчесності Титича В.М., ознайомившись з матеріалами досьє, Комісія дійшла таких висновків.

Згідно з пунктом 20 розділу III Положення під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Оцінюючи кандидата на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду за критеріями професійної етики та доброчесності, Комісія враховує, що громадянським суспільством та законодавством презюмується наявність у суддів Верховного Суду не лише найвищої кваліфікації, але й відповідного рівня моральних якостей та чеснот, що обумовлені їх соціальною функцією.

Відповідно до положень статті 87 Закону з метою сприяння Комісії у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання утворюється Громадська рада доброчесності, яка за наявності підстав надає висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності. Висновок додається до досьє кандидата на посаду судді або до суддівського досьє.

Громадська рада доброчесності 05 травня 2017 року затвердила висновок про невідповідність Данилової М.В. критеріям доброчесності та професійної етики.

Підставами для такого висновку визначено неодноразове згадування Данилової М.В. засобами масової інформації у контексті публічних конфліктів, більшість з яких пов'язані з її професійною діяльністю. Зокрема, найбільш резонансними були справи щодо: передачі приватній компанії земельної ділянки військової частини в Біличанському лісі; будівництва біля стін собору Софії Київської, що викликало занепокоєння міжнародної організації ЮНЕСКО; передачі земельної ділянки громади міста Харкова без законних підстав приватній компанії тощо. Також, на думку Громадської ради доброчесності, спосіб життя кандидата не відповідає задекларованим доходам, при цьому декларації кандидата за 2013-2015 роки не містять повної інформації про майно.

Сумнів щодо доброчесності кандидата у Громадської ради доброчесності викликав також факт нежиття нею необхідних заходів для публічного спростування версії злочину, жертвою якого вона стала. Зокрема, висновок містить посилання на те, що Данилова М.В. стала жертвою збройного пограбування, у зв'язку з чим опинилася у центрі конфлікту, пов'язаного з електронним декларуванням. Голова Ради суддів України В. Симоненко використала цей факт для дискредитації електронного декларування, публічно заявивши, що саме з е-декларацій крадії дізнаються, що можна вкрати у суддів.

Водночас, Громадська рада доброчесності, посилаючись на те, що суддя повинен не допускати порушень норм етики і уникати поведінки, яка може видатися неетичною, вказала, що Данилова М.В. у грубій формі сказала журналісту покинути зал судового засідання.

Під час вивчення матеріалів досьє Данилової М.В. та при проведенні співбесіди встановлено, що окремі обставини свідчать про демонстрацію суддею поведінки, яка не відповідає загальним правилам Кодексу суддівської етики.

Так, у засіданні Комісією переглянуто відео-запис на каналі YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=7kcP-DkykIY>) щодо спілкування судді Данилової М.В. з журналістами перед початком розгляду касаційної скарги заступника прокурора міста Києва на постанову Київського апеляційного господарського суду від 29 травня 2013 року у справі № 57/4.

Із цього відео вбачається, як суддя Данилова М.В., емоційно звертаючись до журналістів російською мовою, запропонувала залишитися в залі судового засідання одному із операторів з камерою, а іншим потім переписати відзнятий матеріал у колеги. Коли одна із журналістів сказала, що такий варіант їй не влаштовує і переписувати матеріал вона не буде, суддя Данилова М.В., підвищивши голос, різко сказала: «Вы журналист? Выйдите, пожалуйста» та далі продовжила сперечатися з присутніми.

Стосовно вказаного запису Данилова М.В. пояснила, що за колегією суддів у складі Корсака В.А., Данилової Т.Б., Данилової М.В. закріплено зал судових засідань № 327, загальна площа якого приблизно 16 м.кв. і який розрахований на присутність у ньому не більше 8-10 осіб. Оскільки справа № 57/4 щодо будівництва по вул. О.Гончара мала резонансний характер, у зал судового засідання № 327 з'явилася велика кількість учасників судового засідання, представників засобів масової інформації, зокрема шість телеканалів зі своїм обладнанням, а також вільні слухачі. До початку розгляду вказаної справи колегії не було відомо про те, що є клопотання представників засобів масової інформації про надання дозволу бути присутніми в судовому засіданні, тому вона запропонувала до початку судового засідання здійснювати відеозйомку одному чи двом операторам, які могли розміститись в залі, а потім поділитися даним записом з інтими телеканалами. На її пропозицію було отримана відмова в грубій формі, а одна із журналістів поводитися дуже зухвало по відношенню до колегії суддів, пред'являла претензії щодо тривалості розгляду інших справ, погрожувала їй. За розпорядженням головуючого судді Корсака В.А. розпорядником Вищого господарського суду України протягом 30 хвилин було знайдено більший зал судових засідань, колегією суддів було вчинено всі дії щодо відкритості, гласності і забезпечення можливості бути присутніми в судовому засіданні всім бажаючим. Також Данилова М.В. зазначила, що вона можливо і розмовляла більш емоційно з присутніми в залі, проте емоційність була викликана зухвалою поведінкою журналістів, їх неповагою до суддів та відкритими погрозами в її бік.

Проаналізувавши з'ясовані обставини та заперечення кандидата, Комісія не встановила підстав вважати рівень професійно-етичної поведінки судді Данилової М.В. належним, враховуючи таке.

Стандарти етичної поведінки суддів, що адресовані суддям та судовим органам для використання як базових принципів регламентації поведінки суддів, визначені, зокрема, у Бангалорських принципах поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року № 2006/23 (далі – Бангалорські принципи поведінки суддів).

Стосовно реалізації принципів дотримання етичних норм у Бангалорських принципах поведінки суддів зазначено, зокрема, що демонстрація дотримання етичних норм є невід'ємною частиною діяльності суддів. Суддя дотримується етичних норм, не допускаючи прояву некоректної поведінки при здійсненні будь-якої діяльності, що пов'язана з його посадою. Постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти на себе низку обмежень і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади.

Ці основоположні принципи впроваджені у національну систему правил і норм, що формують моральний аспект поведінки суддів, та викладені, зокрема, у Кодексі суддівської етики, затвердженому у новій редакції рішенням XI (чергового) з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року (далі - Кодекс суддівської етики).

За загальними правилами Кодексу суддівської етики судді зобов'язані демонструвати і пропагувати високі стандарти поведінки, у зв'язку з чим добровільно беруть на себе більш істотні обмеження, пов'язані з дотриманням етичних норм як у поведінці під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій поведінці. Суддя повинен бути прикладом неухильного дотримання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Суддя зобов'язаний встановлювати для себе, дотримуватися і змушувати дотримуватися всіх інших осіб зі свого оточення бездоганних правил поведінки, підтримуючи і утверджуючи на власному прикладі доброчесність у судовій владі. Він має докладати всіх зусиль до того, щоб його поведінка була бездоганною. При цьому термін «докладати всіх зусиль» вживається в розумінні того, що кожен суддя повинен особисто застосувати всі можливі заходи для демонстрації особистого етичного виховання та високоморальної, інтелігентної поведінки в будь-якій ситуації – як під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій діяльності.

Стосовно дотримання кандидатом законодавства у сфері запобігання корупції слід зазначити таке.

Із декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (далі - Декларація) за 2011- 2014 роки вбачається, що кандидат володіла автомобілями MERCEDEC-BENZ C 200, 2008 року випуску, та MERCEDEC-BENZ E 250, 2011 року випуску. Дата набуття декларантом автомобілів – 2008 та 2011 роки, відповідно. Автомобіль MERCEDEC-BENZ C 200, 2008 року випуску, відчужений кандидатом у 2015 році, про що у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» електронної декларації за 2015 рік кандидатом зазначено дохід від відчуження рухомого майна. Розділ 14 «Видатки та правочини суб'єкта декларування» не містить інформації про правочин, на підставі якого у суб'єкта декларування припинено право власності.

До того ж, надані кандидатом копії декларацій про доходи, зобов'язання фінансового характеру та майновий стан державного службовця та особи, яка претендує на зайняття посади державного службовця щодо себе та членів своєї сім'ї (форма N 001-ДС), свідчать, що, відомості про автомобіль MERCEDEC-BENZ C 200, 2008 року випуску, не вносилися кандидатом як суб'єктом декларування у декларації за 2008–2010 роки, незважаючи на те, що розділ V вказаної форми декларації передбачав внесення відомостей про транспортні засоби, що перебувають у приватній власності. Вказаних обставин кандидат не спростувала і не пояснила.

Окрім того, за наявною в досьє кандидата інформацією, кандидатом 19 серпня 2013 року було зареєстровано право власності на автомобіль MERCEDEC-BENZ C 200, 2002 року випуску. Вказаний автомобіль 12 вересня 2013 року було перереєстровано на нового власника на підставі довідки-рахунка. Будь-які відомості щодо можливого отримання доходу від дій, які мають ознаки відчуження цього автомобіля, кандидатом у Декларації за 2013 рік не зазначено.

Вказану інформацію містить також висновок Громадської ради доброчесності. Данилова М.В. знайомилася з досьє кандидата, з висновком Громадської ради доброчесності, однак ні у письмових поясненнях, ні під час співбесіди не надала жодних пояснень, спростувань чи заперечень про відчуження нею автомобіля MERCEDEC-BENZ C 200, 2002 року випуску, у 2013 році та про незазначення в Декларації за 2013 рік даних про доходи від цієї дії.

Ця обставина може свідчити про невідповідність відомостей, зазначених Даниловою М.В. у Декларації за 2013 рік.

Наведене є підставою для обґрунтованого сумніву у достовірності відомостей зазначених кандидатом у Декларації доброчесності судді, зокрема щодо дотримання законодавства у сфері запобігання корупції.

З огляду на наведене Комісія вважає, що надані Даниловою М.В. пояснення не повною мірою спростовують висновок Громадської ради доброчесності, не узгоджуються з положеннями законодавства, а також свідчать про недотримання правил суддівської етики та основоположних принципів поведінки суддів.

Доброчесна поведінка судді має торкатися всіх сфер його життя, зокрема і матеріальної (майнової) сфери. Обов'язок судді бути поінформованим про матеріальні інтереси тісно пов'язаний з його законодавчо закріпленим податковим і антикорупційним обов'язком зазначити у декларації відомості про доходи, наявне майно та зобов'язання фінансового характеру як своє, так і членів сім'ї, які спільно проживають з суддею, пов'язані спільним побутом та мають взаємні права і обов'язки, враховуючи тісні особисті чи економічні зв'язки (центр життєвих інтересів), а також повідомляти про відкриті рахунки у фінансових установах - нерезидентах.

У зв'язку з наведеним Комісія вбачає, що невідповідність поведінки Данилової М.В. вимогам законодавства у сфері запобігання корупції дає

підстави вважати, що кандидат не доклала всіх зусиль до того, щоб на думку розсудливої, законслухняної та поінформованої людини її поведінка була бездоганною та не вжила належних і достатніх заходів для того, щоб бути обізнаною про свої майнові інтереси та антикорупційні обов'язки.

Зміст наданих Даниловою М.В. пояснень свідчить про відсутність прагнення демонструвати поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача, та несприйняття нею повною мірою фундаментальних принципів доброчесності судді.

Усі показники досліджені Комісією окремо та у сукупності, а також оцінені членами Комісії за внутрішнім переконанням відповідно до мети кваліфікаційного оцінювання.

Відповідність судді критеріям професійної етики та доброчесності встановлюється за показниками, визначеними у пунктах 11 та 12 глави 2 розділу II Положення.

За змістом пунктів 5.2.2, 5.3.2, глави 6 розділу II Положення критерії професійної етики та доброчесності оцінюються у 0 балів за наявності доказів невідповідності судді (кандидата на посаду судді) вимогам професійної етики та/або вимогам до доброчесності відповідно.

З огляду на зазначене, враховуючи мету цього кваліфікаційного оцінювання та вимоги щодо відповідності кандидатів найвищим стандартам суддівської етики та доброчесності, Комісія оцінює Данилову М.В. за критеріями «Професійна етика» та «Доброчесність» у 0 балів.

Згідно з пунктом 4 частини п'ятої статті 81 Закону за результатами кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду Вища кваліфікаційна комісія суддів України ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності такого кандидата здійснювати правосуддя у відповідному суді та визначає його рейтинг для участі у конкурсі.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у випадку отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту та оцінювання критеріїв особистої і соціальної компетентності, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критерію професійної етики чи критерію доброчесності.

Оцінка у 0 балів за критеріями професійної етики та доброчесності є безумовною підставою для прийняття Комісією рішення про непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Водночас Комісія зауважує, що інші обставини, пов'язані з професійною діяльністю кандидата, зокрема прийняття судових рішень у справах, зазначених у висновку Громадської ради доброчесності, ґрунтуються на припущеннях і не визнані підставами для негативного висновку. Також Комісія не має повноважень для встановлення причетності кандидата Данилової М.В. до

обставин, наведених у інформації Громадської ради доброчесності про здійснення Департаментом спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України досудового розслідування у кримінальному провадженні № НОМЕР_1 (вчинення злочинів проти правосуддя), а тому не може встановлювати рівень доброчесності кандидата на підставі припущення про її причетність до обставин кримінального провадження.

Це кваліфікаційне оцінювання здійснювалося в межах участі кандидата у конкурсі на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, що обумовлювало перевірку кандидата на відповідність найвищим стандартам, та вимагало відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву у чеснотах майбутніх суддів Верховного Суду. Відтак висновки Комісії за результатами цього кваліфікаційного оцінювання не можуть мати преюдиційного значення та негативно вплинути на проходження кандидатом інших процедур, пов'язаних з кар'єрою судді.

З огляду на зазначене, враховуючи, що за критеріями «Професійна етика» та «Доброчесність» кандидат набрала 0 балів, Комісія дійшла висновку про непідтвердження Даниловою М.В. здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положенням про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, Комісія

вирішила:

визнати кандидата Данилову Мальвіну Володимирівну такою, що не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду

Головуючий

Ю.Г. Тітов

Члени Комісії:

А.О. Заріцька

С.О. Щотка